

Onderzoekspaper Judaica

The blackwell reader in Judaism (J. Neusner & A.J. Avery peck)

Hoofdstuk 13: The doctrine of God

In dit hoofdstuk hebben we slechts 1 primaire tekst gevonden, en die bestaat in twee versies. Het gaat om Griekse poëzie:

αυτος γαρ εστι θεος κουκ εστιν ετ αλλος (vertaald: Want er is een God, en er is geen ander).

εις θεος εστι μοναρχος αθεσφατος αιθερι πατων
αυτοφυης αορατος ορωμενος αυτος απαντα (vertaald: Een God is Monarch, ontzagwekkend, de hemel bewonend, uit zichzelf ontstaan, onzichtbaar, toezichhoudend, overal aanwezig).

Deze teksten staan in het derde boek van de Sibyllijnse Orakels, of profetieën. Aan de hand van een persbericht van de Universiteit van Leiden over Rieuwerd Buitenwerf in zijn proefschrift 'Book III of the Sibylline Oracles and its Social Setting.'¹ In dit gedeelte zal voornamelijk het derde boek behandeld worden. Hieruit komen bovenstaande citaten, die A.J. Avery-Peck in dit hoofdstuk aanhaalde.

Eerst kort een typering van de Sibyllijnse Orakels (Oracula Sibyllina). De profetieën zijn genoemd naar Sibylle een orakel in de Griekse wereld uit de zesde eeuw BCE. Zij deed vele voorspellingen over steden en landen. Met name in Romeins gebied in de 2^e BCE werden haar voorspellingen zeer populair. Hierdoor waaide het over naar andere delen in het Romeinse Rijk. Ook de Joden kwamen hiermee in aanraking.

Dit zogenaamde derde boek is waarschijnlijk geschreven tussen 80 en 40 BCE in Asia. Dat de schrijver van dit boek een Jood is, staat al sinds de 19de eeuw vast. Het boek is in het Grieks geschreven, om waarschijnlijk Grieken en Romeinen tot het Jodendom te bekeren. Door een heidense profetes te gebruiken om te laten zien dat Joden respectabele burgers zijn probeert men de Grieken en Romeinen over te halen. Iets wat vanuit je eigen cultuur komt, dat spreekt vaak toch het meest aan. Een ander punt wat wees op een niet-joods lezerspubliek waren de bovenstaande zinnen en de zin: 'dien de ene ware God en leef rechtvaardig.' Joden worden door hun religie in dit boek ook als superieur afgeschilderd. De Joden zouden de ware kennis bezitten, en de Griekse en Romeinse goden/godinnen konden dat niet geven.

Wat ons opviel in het stuk van R. Buitenwerf was het volgende: "Het derde boek van de Sibyllijnse Orakels levert belangrijke informatie op over de relaties tussen joden en Grieken, en nuanceert het beeld zoals dat bijvoorbeeld naar voren komt uit het werk van Flavius Josephus. De laatste legt de nadruk op de verslechterende relaties tussen joden en Grieken onder Romeins bewind, en schetst de joden als pro-Romeins. Sibyllijnse Orakels III is daarentegen uitgesproken anti-Romeins. Hieruit kan worden afgeleid dat in ieder geval een deel van de joden de anti-Romeinse gevoelens van de Griekse bevolking deelde."²

¹ Persbericht Universiteit Leiden, 18 maart 2003
(<http://www.nieuws.leidenuniv.nl/index.php3?c=57>)

² R. Buitenwerf, *Book III of the Sibylline Oracles and its Social Setting. With an introduction, translation and commentary*. Deel 17 in de serie *Studia in Veteris Vestamenti Pseudepigrapha* van uitgeverij Brill, Leiden 2003.

De zogenaamde Oracula Sibyllina zijn profetieën die in poëzie vorm geschreven zijn.³ Het geheel van 14 boeken (aangeduid met Romeinse cijfers) worden tot de Oudchristelijke literatuur gerekend.

Deze stukken zijn aardig met elkaar te vergelijken. Het is beiden Griekstalige poëzie. Ontstaan in dezelfde tijd, en staan in hetzelfde boek. Met het grote verschil dat de eerste zin platvloers geformuleerd is, en dat de tweede zin meer weg heeft van een korte geloofsbelijdenis. Niet verwonderlijk, als het doel van de tekst is om Romeinen ervan te overtuigen dat het Jodendom een redelijke en goede religie is.

In het Jodendom wordt over het algemeen zeer eenduidig aangekeken tegen God. Laten we het zo stellen: Er is geen Jood die in polytheïsme gelooft, al wordt er soms de mogelijkheid opengehouden dat God een polytheïstisch karakter kan hebben, dat Hij zowel het goede als het kwade is. Al zijn er vele verschillen hoe God in het religieuze leven van een Jood geïntegreerd wordt. Voor orthodoxe Joden zal God alomtegenwoordig zijn in het leven van een Jood, en bij de vrijere groepen zal God een rol spelen bij de ethiek, moraal en soms ook nog wel een al dan niet beslissende rol hebben bij leven en dood.

Recente literatuur over dit onderwerp hebben we ook gevonden, al was het lastig om goede artikelen te vinden. We hebben onderwerpen eruit gezocht over God, en over het beheren/repareren van de wereld, hoe men tegen God aankijkt in het conservatieve Jodendom en over een Almachtige, Alwetende en Eindige God. Aspecten van God in het Jodendom, hoe men handelt met de wereld, en over God zelf. Een gevarieerd stuk, maar toch heeft het allemaal te maken met God, en hoe het Jodendom Hem integreert in de religie.

Opsomming van de artikelen.⁴

GELERNTER, D., *Judaism Beyond Words: Part 3, Commentary*, Volume 114, Issue: 4, (November 01, 2002), pp. 31, 7p

PEPPARD, M., *Reclaiming the Postmodern Jew*, **Judaism**, Volume 51, Issue 4: (September 01 2002), pp. 397, 9p

MOJZES, P., SWIDLER, L., *Common Elements of Judaism, Christianity, and Islam*. **Journal of ecumenical studies**, Volume 39, Issue: 1, 2 (January 01, 2002), pp. 80, 2p

GOSHEN-GOTTSTEIN, A., *God the Father in Rabbinic Judaism and Christianity: Transformed background or common ground?* **Journal of ecumenical studies**, Volume 38, Issue 4 (September 01, 2001), pp: 470 34p

WOLF, A.J. *Repairing Tikkun Olam*, **Judaism**, Volume 50, Issue: 4 (September 01, 2001), pp: 489, 4p

BROSSEDER, J., *The church and the Jews*, **Ecumenical review**, Volume 52, Issue: 1 (January 01, 2000), pp: 123, 3p

WETTSTEIN, H. *Theological Impressionism*, **Judaism**, Volume 49, Issue: 2 (March 01, 2000) pp: 131, 22p

³ Dr. Joh. Geffcken, *Die Oracula Sibyllina, bearbeitet im auftrage der Kirchenväter-commission der Königl. Preussischen Akademie der Wissenschaften*. Leipzig, 1902. pag. X (Einleitung).

⁴ Op volgorde van jaartal. Meest recente bovenaan.

BREIDENTHAL, T., *Neighbour-Christology: Reconstructing Christianity before Supersessionism*. **Cross currents**, Volume 49, Issue: 3 (September 01, 1999), pp 319, 30p

KRIEGER, M.H. *Among Others*, **Judaism**, Volume 48, Issue 4 (September 01, 1999), pp. 481, 9p

HARRISON, B., *The Strangeness of Leviticus*, **Judaism**, Volume: 48, Issue 2 (March 01, 1999).

SPILLMAN, J. *The image of covenant in Christian understandings of Judaism*, **Journal of ecumenical studies**, Volume 35, Issue 1 (January 01, 1998), pp. 63, 22p

SAGI, A., STRATMAN, D., *Divine command morality and Jewish tradition*, **Journal of religious ethichs**, Volume 23, Issue 1 (March 01, 1995), pp: 39, 29p

REDMAN, B.J. *One God: Toward a Rapprochement of Orthodox Judaism and Christianity*, **Journal of ecumenical studies**, Volume 31, Issue 3, 4 (June 01, 1994), pp. 307, 25p

DORFF, E.N., *The concept of God in the conservative movement*, **Judaism**, Volume 40, Issue 4 (September 01, 1991), pp: 429, 13p

ROSENTHAL, G.S., *Omnipotence, Omniscience and finite God.*, **Judaism**, Volume 39, Issue: 1 (January 01, 1990), pp: 55, 18p

Behandelde artikelen:

Veelal geven we hier een samenvatting van het artikel, om zo op duidelijke wijze de mening van de schrijver, en de strekking van het geschrevene weer te geven. In de meeste gevallen zal de nadruk op de strekking van het artikel liggen.

Omnipotence, Omniscience and a Finite God

G.S. Rosenthal

Magazine: *Judaism*, Winter 1990

Laat ik mijn analyse samenvatten. Het Jodendom heeft al sinds lang een concept van een Alomtegenwoordig, en Almachtig God. Tegelijkertijd de sporen van de notie van een eindige godheid zijn altijd aanwezig. Ofwel: Iemand kan een notie hebben van de eindigheid van God, maar toch nog een gelovige Jood zijn. De Joodse Theologie is altijd flexibel geweest.

In mijn opinie, het idee van een eindige Godheid heeft twee kritieke functies.

1. Het beantwoordt het probleem van de vrije wil door de Gordiaanse knoop van Rabbi Akiba's paradox. Het blaast een nieuwe adem en vitaliteit door de antieke Rabbijnse standpunten dat alles in de handen van God is, behalve de vrees voro God. Een mens is een vrij wezen, die zelf volledig verantwoordelijk is voor zijn daden. Hij kan niet de schuld op God schuiven voor hetgeen hij zelf gedaan heeft.

2. Het helpt ons om te gaan met het eeuwig achtervolgend probleem van het kwaad. De meest gehoorde uitdaging voor het geloof is: "Als God goed is, hoe kan Hij de Holocaust hebben toegestaan? Hoe kon een goed en Alomtegenwoordige God een jong persoon een dodelijke ziekte geven?" Door zulke dingen aan een Almachtig God toe te schrijven is om de gedachte van een goede, liefhebbende, meelevende God onderuit te halen. Maar we aanbidden JHWH en niet Moloch. Onze God wil geen kindoffers, of Holocausts. Onze God is de Algoede, de personificatie van recht en gerechtigheid. Hij zal niet, vanwege Zijn eigen keuze, de volledige mensheid controleren in wat zijn doen, want dat heeft Hij aan ons zelf overgelaten. Hij mag niet de mogelijkheid hebben om catastrofale aardbevingen of overstromingen tegen te gaan,

want dit zijn dingen die bij de schepping ingeschapen zijn. Maar het maakt Hem niet minder God. Het object van onze aanbedding. De gever van garanties van onze morele warden. En de ultieme reden voor onze hoop.

Repairing Tikkun Olam

A.J. Wolf

Magazine: Judaism, September 2001

Tikkun Olam, wat betekent herstel de wereld, is een oude Hebreeuwse uitdrukking die een nieuw leven heeft ingeblazen gekregen in de laatste decennia. Zijn mondelinge vorm wordt gevonden in het 'alenugebed, dat elke dienst in de traditionele synagoge besluit. Le-takken olam betekent: het koninkrijk van de Almachtige (Shaddai) in de wereld te vestigen, of de regel van de God in de wereld te bewerkstelligen. De herontdekking van oude geestelijke vormen in recente decennia is gelijkgesteld in een tijd van activisme voor politieke en sociale verandering. In sommige gevallen zijn ze van elkaar gescheiden, maar vaker nog als uitersten tegenover elkaar gesteld. Veel spiritualisten hebben het streven naar een betere wereld opgegeven. Tenminste als het gaat door de menselijke waarden en normen. In het geval van Judaica, is een dergelijke vertakking van geestelijke en sociaalpolitieke belang nauwelijks mogelijk.

De Reform-Joden zal zijn aanhangers politieke maatregelen voorstellen of zelfs instrueren te steunen, terwijl het nauwelijks geëist wordt van bekeerlingen.. Het wordt ons niet verteld waarom wij het recht van vrouwen moeten steunen, abortus te kiezen, behalve dat het op een of andere manier onder de rubriek Tikkun Olam valt.

In het algemeen, schijnt het begrip van tikkun slechts dat te vereisen die voor ons goed schijnt: het recht op abortus, de plicht om de aarde te bewaren, maar niet door een radicale transformatie van ons gedrag. Het is geen toeval dat ons (schrijver) Joods programma vrij veel op dat van de Democratische partij lijkt. God schijnt van ons niet meer en niet minder te eisen dan een stem op Al Gore, of het redden van de walvis.

Iets anders. Wij Joden hebben een nieuwe Theo-politiek in de geest van Martin Buber, of de grote socialistische denker Hermann Cohen nodig. Wij behoren principieel niet aan de kant van de engelen, maar aan de kant van de armen. Wij moeten onze ware opdracht in Zijn naam verrichten. Wat er ook met de Joodse staat verkeerd is, zij behandelt nog steeds ernstige kwesites van het leven en de dood, vrede en oorlog, goed en kwaad en al het andere. Wij, als de in de Diaspora levende Joden debatteren nog over huwelijk of koshere vissen, maar God zit er niet in. De wereld moet verbeterd worden. Onze spiritualiteit zal in onze politiek worden getest, en doorlicht. Is het etisch systeem en onze daarmee samenhangende politiek theocratisch, of pragmatisch? Willen wij wat God wil? Ik denk niet dat wij de aard van God ten volle kunnen kennen, noch het kunnen omzetten naar ons menselijk leven, maar ik geloof wel sterk dat de Wil van God in de Torah verplicht wordt gesteld. Wij weten wat we kunnen doen, en dat is genoeg. Zoals Saul Bellow één van zijn beste romans beëindigt, zo sluit ik: "Wij weten het, wij weten het, wij weten.... het."

The concept of God in the conservative movement

E.N. Dorff

Magazine: Judaism, September 2001

Dit essay concentreert zich op de vraag op de concepten van God binnen de Conservatieve beweging. Theologie wordt nu gedefinieerd als één concept van God. De term kan gebruik worden voor menselijkheid, het universum, moraliteit, wet, redding, en de relatie me God van allen van daarboven.

Binnen de conservatieve beweging komen een andere benaderingen op het concept God. De

belangrijkste thema's van de elf voor ons onderzoekspaper zijn: existentialisme van beide soorten atheïsme, pantheïsme, en theïsme.

Emet Ve-Emunah zegt: de statement en de principes van het conservatieve Jodendom, de eerste is een specifieke conservatieve geloof verzacht (verlicht) van deze bezorgdheid maar niet zoals de meeste gehoopt hadden. De eerste regel zegt: "we geloven in God" . Met deze God bedoelen de Joden niet de drie-eenheid zoals de christenen maar een God die één is.

Binnen de conservatieve bewegingen zijn 2 hoofdgroepen:

1. Rechtervleugel: Zij houden vast aan de traditionele noties van God, zijn bestaan, zijn almacht, alomtegenwoordigheid en alwetendheid. Deze groep houdt zich vast aan de originele Tanakh.
2. Linkervleugel: Zij houden zich vast aan klassieke Joodse teksten zoals de Bijbel, Talmud en de Midrash maar gebruiken ook andere bronnen. In denken over God zijn ze moderner.

Deze tekst heeft zeker relevantie voor ons thema. Hoewel het wordt belicht uit een conservatieve hoek komen toch veel dingen overeen. Hoewel voorop staat dat God é én is wordt er toch meer nagedacht over het concept God. Dit is naar onze mening juist goed omdat het bestuderen over God niet louter uit een gelovig oogpunt hoeft te worden bekeken.